

Sårbart i fjæra

Utbyggingsplaner i strandsonen skaper lokal motstand på Tromsøya.

Tekst Ivar Winther

Sørvest på Tromsøya ligger Fagerengfjæra, et stort, overgrodd jorde med dyrkbar mark. 48 dekar er regulert til friområde i kommuneplanens arealdel. Hele området har tidligere vært et gårdsbruk. Helt ned mot sjøen er det en fjære. Det er en alminnelig, klassisk nordnorsk steinfjære.

Fjæra benyttes flittig av skole- og barnehagebarn, av folk som bor i nærheten og av turgåere som kommer hit. Disse jordene er ikke lenger i aktiv bruk, men jorda er dyrkbar. Området ligger i dag åpent. Om det ikke tas i bruk, vil det over tid gro igjen.

UTSIKT OG UTSYN

Utbyggeren TAJ Holding AS har fremmet forslag om en boligutbygging i strandsonen. Landskapsarkitekt Ann-Kjersti Johnsen er blant dem som etter forespørsel har uttalt seg i media:

– Dette ikke bare er utbygging, men en nedbygging, sier hun. – Landskapet her har stor landskapsmessig og estetisk verdi. Når man kjører eller går langs Kvaløyveien, har man et fantastisk utsyn mot det åpne landskapet i vest, med Kvaløfjellene og Sandnessundet. Utsikt og utsyn har en veldig stor betydning

for folk flest, det vakre landskapet åpner seg her. Folk har stor glede av dette stedet. Store deler av Tromsøya er fortettet langs sjøen. Mens dette er en naturlig strandstripe i et åpent landskap.

Ann-Kjersti Johnsen, landskapsarkitekt og rådgiver i Asplan Viak, har engasjert seg mot utbygging i Fagerengfjæra. **Foto** privat

Johnsen mener området har en stor naturverdi i og med at det er en naturlig fjære, som det finnes veldig lite igjen av. Den opplevelsesmessige og rekreasjonsmessige biten er av betydning for svært mange beboere på øya.

GRØNNE STRUKTURER

Utbygger foreslår tretten store blokker med flere etasjes høyde. Det skal ligge på eksisterende grunn, men også på utfylling i sjøen. Denne utfyllingen er på 117 meter fra strandlinjen og utover i sjøen. Planskissen viser en utbygging langs strandsonen på 360 meter.

Johnsen forklarer at Tromsø kommune ikke tillater bygninger på terreng lavere enn kote + 3,5. Så dersom man skal bygge her, må man fylle opp eksisterende grunn. Det blir ikke bare en lang utfylling, den blir også høy. Johnsen sier Tromsø kommune har regulert flere boligområder som ennå ikke er bygd ut. Prisnivået på boliger i Tromsø er generelt høyt, og det er attraktivt å bo på øya. Johnsen mener det er nødvendig å ivareta grønne strukturer for å opprettholde bokvaliteten på øya.

– Planene legger opp til en massiv blokkbebyggelse, sier hun. – Den siste planen som er lagt fram forteller ikke hele historien. Den viser

Boligblokker her? Arealdelen av kommuneplanen for Tromsø skal revideres i løpet av høsten. Ann-Kjersti Johnsen mener det er en økende bevissthet i befolkningen om betydningen av grønne verdier, gode kvaliteter i nærmiljøet og god folkehelse, og håper dette reflekteres i den nye planen. **Foto** Ann-Kjersti Johnsen

ikke infrastruktur som er nødvendig i et område av denne typen. Planen viser mye grønt, hvilket man enkelt kan se at det ikke er mulig å realisere. Det må anlegges interne kjøreveier, parkeringsplasser og så videre. Man bygger ned et svært viktig og attraktivt friluftsområde for byens befolkning. Området er av stor verdi, og det brukes mye i dag. Tromsø har, gjennom Tromsøerklæringen, som er en politisk plattform for de styrende partiene i Tromsø kommune, forpliktet seg til å ta vare på det som er igjen av naturfjære skal inkluderes i Tromsø-marka.

TETT TROMSØY

Bygging av høyhus i strandsonen utenfor sentrumskjernen på Tromsøya har tidligere vakt sterke reaksjoner. Det såkalte «Monsterbygget» på Vangberg skapte betydelig debatt. Johnsen ser likhetspunkter til dette prosjektet. Fagereng ligger på et nes, og bebyggelse på strandflata her vil være eksponert og synlig fra alle retninger. Hun sier man vil endre landskapet, også i det store landskapsrommet.

Johnsen forklarer at Sør-Tromsøya allerede er veldig fortettet. Nye, større boligfelt er for tiden under utbygging, blant annet Norheim

som ligger like nord for Fagerengfjæra.

– Alle disse menneskene skal også ha et sted å gjøre av seg, sier hun. – Det foreslåtte prosjektet i Fagerengfjæra vil innebære at man bygger ned et område med helt spesielle kvaliteter, i stedet for å fortsatt la det være et frilufts- og rekreasjonsområde for hele Tromsøyas befolkning. Eksisterende kvaliteter har ikke minst verdi for barn og unge. Fagerengfjæra er i dag et populært mål for grupper med barn og unge. Mange skoler og barnehager benytter området i tur- og undervisningssammenheng. De kommer hit i grupper for å lære om natur og miljø, om livet i havet og i strandsonen, om fiske og matlaging. Det er så mye fint man kan gjøre i dette området. Fjæra er verdens beste lekeplass. Det ligger så utrolig godt til rette for folk.

Hun forklarer at området ikke er formelt vernet, men at det er mange fuglearter som hekker her. Folk er stort sett forsiktede med å gå rett inn på jorden for ikke å forstyrre fuglene. Hun er uansett ikke i tvil om at en utbygging vil påvirke fuglelivet, for ikke å snakke om menneskers opplevelse av fuglelivet.

– Dette er et landskap av høy estetisk verdi. Johnsen mener området er verdifullt for

opplevelser, læring, friluftsliv og biomangfold, og sier at utbygger framstiller området som lite attraktivt og at området mangler tilrettelegging. Det er nettopp dette som gjør at området har kvaliteter og bruksverdi som er uerstattelige, mener hun.

REVIDERINGER

Arealdelen av kommuneplanen skal revideres i løpet av høsten. Johnsen mener det er en økende bevissthet i befolkningen om betydningen av grønne verdier, gode kvaliteter i nærmiljøet og god folkehelse. Stor grad av fortetting krever stor bevissthet om disse temaene. Hun har forhåpninger til at denne type hensyn reflekteres i den nye arealdelen.

Johnsen, som til daglig jobber som landskapsarkitekt og rådgiver i Asplan Viak, har kjent på en viss ambivalens. Generelt er det behov for å bygge boliger og næringsseiendom. Samtidig er det i byutviklingssammenheng svært viktig å ivareta viktige og uerstattelige rekreasjonsområder. Problemet oppstår nå disse to utelukker hverandre, slik hun mener det gjør i Fagerengfjæra.

– Det går ikke an å bygge seg fram til en sånn kvalitet, sier hun.